

Milieujaarverslag

2022

 <p><i>zorggroep charim</i></p>	
Soort document: Rapportage	Vaststel datum: 15-9-2023
Versiedatum: 13-9-2023	Verantwoordelijk leidinggevende:
Evaluatiedatum: Jaarlijks bij jaarplan/begroting	Directeur Services
Aantal pagina's: 15	Documenteigenaar: Projectmedewerker MVO

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	3
Inleiding	4
Samenvatting Milieuprestaties	5
Voortgang uitvoering milieubeleidsplan	12
Voortgang vervolgacties verslag 2021	13
Conclusies	14
Vervolgacties 2023 en verder	15

Voorwoord

Beste lezer,

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp binnen Charim. Zowel duurzaamheid in leefomgeving en milieu als duurzaamheid in relaties.

In ons werk willen we de wederkerigheid in relaties zichtbaar maken: geven, ontvangen, teruggeven en zo verder. Niet alleen in de relatie met onze collega's, bewoners en cliënten en hun familie, maar ook in relatie tot onze omgeving en de schepping. Op deze manier bevestigen we de waardigheid van mensen – van zowel de zorgvrager als de zorgverlener – en ontstaan in de dagelijkse praktijk betekenisvolle relaties.

Bij de christelijke identiteit van Charim past de zorg voor de schepping, zoals uitgedrukt in het begrip rentmeesterschap. Om vorm te geven aan dat rentmeesterschap is in 2021 een visie op duurzaamheid ontwikkeld, die verder is uitgewerkt in het milieubeleidsplan. Om de zorg voor de schepping concreet vorm te geven heeft Charim in mei 2023 het certificaat Milieuthermometer Zorg behaald.

Onderdeel van rentmeesterschap is ook rekenschap geven van wat je gedaan hebt met wat je gegeven is. In dit milieujaarverslag doen we dat. We proberen ook onze impact op het milieu en het klimaat in kaart te brengen. Niet alleen om ons en anderen bewust te maken van de omvang van onze invloed op het milieu, maar ook om zicht te krijgen op mogelijkheden tot verdere verduurzaming.

Judith Poulus,
voorzitter Raad van Bestuur a.i. Zorggroep Charim

Inleiding

Het hoofddoel van Charim is het leveren van duurzame totaalzorg aan ouderen: zorg voor lichaam, geest én ziel. Charim wil samen met medewerkers en partners duurzame waarde creëren in alles wat we doen. Wij nemen verantwoordelijkheid voor de veiligheid en gezondheid van onze medewerkers en cliënten, de bescherming van de leefomgeving en de levenskwaliteit in de samenleving waar we actief zijn.

In dit jaarverslag laten we de milieuprestatie van Charim als geheel en per locatie zien, leggen we die naast de doelen die we onszelf gesteld hebben in het duurzaamheidsbeleid 2022-2026, beschrijven we de acties die we hebben uitgevoerd om die doelen te behalen en stellen we vervolgacties vast.

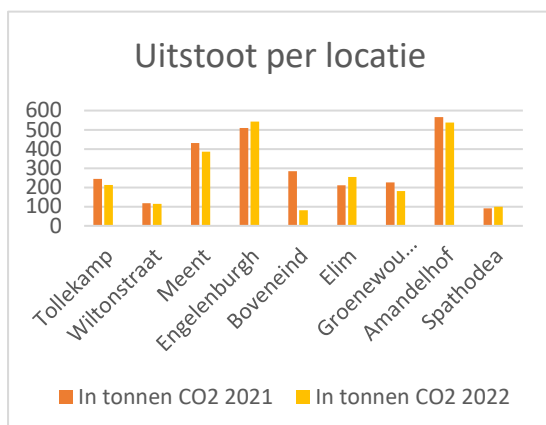
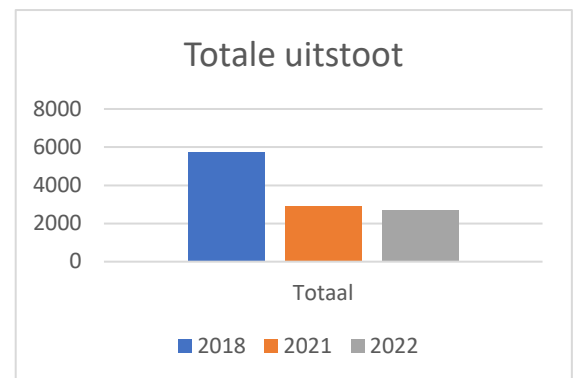
Samenvatting Milieuprestaties

Inleiding en verantwoording

In deze samenvatting laten we de milieuprestaties van Charim als geheel zien. Daarnaast vestigen we de aandacht op opvallende zaken op locaties. Een volledig overzicht van de prestaties per locatie vindt u in de bijlagen. De bijlagen en de gegevens in de onderstaande tabellen zijn ontleend aan de milieubarometer (www.milieubarometer.nl) waarin Charim sinds 2018 over haar uitstoot publiceert. De uitstoot is berekend op basis van opgave door Charim met standaard waarden voor CO₂ uitstoot per activiteit. De gegevens in deze rapportage en de milieubarometer worden per pand verzameld en weergegeven. De gegevens van kleinere locaties die als disclocatie van een grotere locatie kunnen worden gezien, zijn bij die grotere locatie opgeteld. Charim Revalidatie Veenendaal (CRV) is gevestigd in De Engelenburgh, dus de milieuprestaties van CRV worden opgeteld bij die van De Engelenburgh. De gegevens van De Kleine Meent en d'n Aok worden bij De Meent meegenomen. Omdat de cliënten en medewerkers van locatie Dragonder in 2023 weer worden opgenomen in locatie 't Boveneind, zijn de gegevens van Dragonder meegenomen bij 't Boveneind. Ondersteunende diensten worden in principe meegerekend met de locatie waar de medewerkers hun standplaats hebben. De autokilometers van het Ambulant Verpleegkundig Team (AVT) zijn echter naar rato verdeeld over de locaties, daar zij ten behoeve van alle locaties zijn gemaakt.

CO₂ uitstoot

In 2022 werd in totaal 2677 ton CO₂ equivalent aan broeikasgassen uitgestoten door Charim. Dat is te vergelijken met 346 rondjes rond de evenaar met een moderne auto. Om dat te compenseren heb je 32815 m² aan zonnepanelen nodig. Dat is ongeveer de oppervlakte van de gemeente Tiel. De totale CO₂-uitstoot van Charim ontwikkelt zich gunstig. Te grote afname tussen 2018 en 2021 is toe te rekenen aan de overstap op groene stroom in 2019. Daardoor wordt er geen uitstoot meer toegerekend aan Charim voor de elektriciteit die ze verbruikt. Een groot deel van de afname tussen 2021

en 2022 wordt veroorzaakt door 't Boveneind. 2022 was het eerste jaar dat het nieuwe gebouw het gehele jaar in gebruik was. Omdat 't Boveneind nu geheel gasloos is en met groene stroom wordt gevoed, is de totale uitstoot sterk afgenomen. Alle uitstoot wordt veroorzaakt door mobiliteit (woon-werk en werk-werk verkeer) of verliezen van koelgassen. De totale uitstoot van Charim in tonnen CO₂-equivalent is in 2022 8% afgenomen ten opzichte van 2021.

In de uitstoot per locatie zijn enkele opvallende ontwikkelingen te zien. Bij zowel bij De Engelenburgh, Elim als Spathodea is de uitstoot toegenomen ten opzichte van 2021.

De uitstoot is bij De Engelenburgh met 35 ton toegenomen. Daarvan is 24 ton te wijten aan weggelekte koelgassen, 8 ton aan toegenomen zakelijk verkeer en 5 ton aan de toename woon-werk verkeer.

Bij Elim is de toename bijna geheel te wijten aan meer woon-werk verkeer. Dat is waarschijnlijk een gevolg van de nieuwe methode van berekenen van woon-werk verkeer. Charim keert de reiskostenvergoeding uit op basis van de afstand tussen het woonadres en de standplaats van de werknemer. In voorgaande jaren werd een inschatting gemaakt van

CO ₂ per pand	In tonnen CO ₂		
Locatie	2018	2021	2022
Tollekamp	564	244	213
Wiltonstraat	393	118	114
Meent	854	431	386
Engelenburgh	889	509	543
Boveneind	723	285	81
Elim	482	212	255
Groenewoude	193	226	181
Amandelhof	759	566	538
Spathodea	83	91	100
Totaal	5744	2910	2677

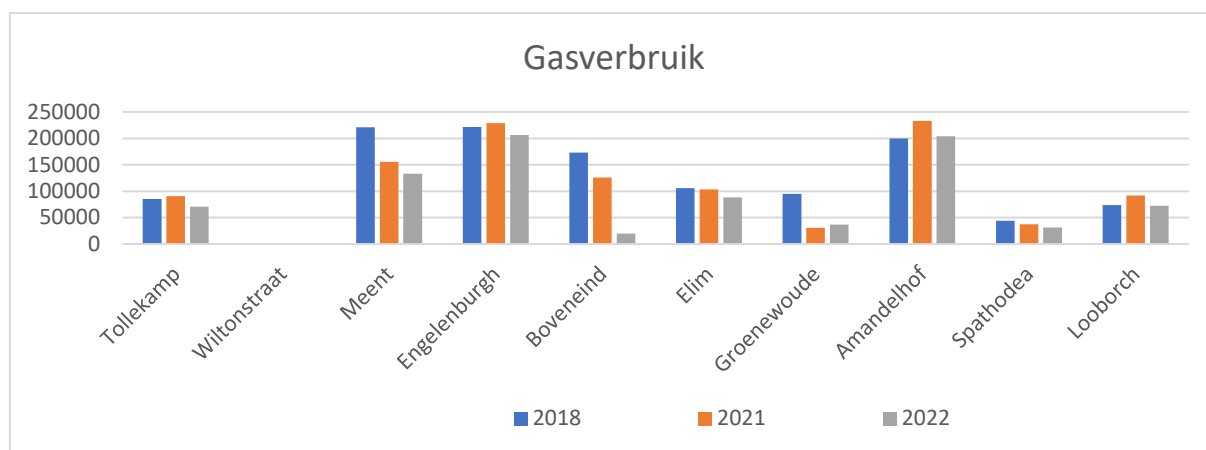
de verdeling tussen de verschillende wijzen van reizen (auto, fiets/lopen of OV) op basis van het landelijk gemiddelde. Dit jaar is in samenwerking met Goed Op Weg een inschatting gemaakt op basis van de woonadressen en standplaats van medewerkers. De matige bereikbaarheid van Elim met het openbaar vervoer en de grotere gemiddelde afstand waarop medewerkers van Elim wonen, zorgt ervoor dat een groter deel van de medewerkers met de auto komt ten opzichte van andere locaties. Voor Spathodea

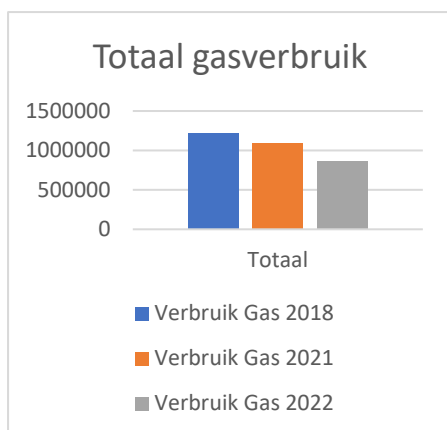
geldt hetzelfde.

Energieverbruik

De oorlog in Oekraïne en de problemen in de gastoevoer, drukte ook Charim met de neus op de feiten wat betreft de noodzaak van energiebesparing. De energieprijzen zijn ook voor Charim in 2023 flink gestegen. De gasprijs is voor Charim in 2023 drie keer zo hoog als in 2022. De stroomprijs steeg met een factor vier. Daardoor werd met nog meer vaart en draagvlak de energiebesparing aangepakt.

In oktober, tijdens de Week van de Duurzaamheid, deed Charim mee aan de energiecampagne “Zorg voor Energie” van het Milieuplatform Zorg. Het doel van die campagne was om medewerkers bewust te maken van hun invloed op het energieverbruik. De medewerkers werden door middel van posters op locatie en berichten op Portum (ons

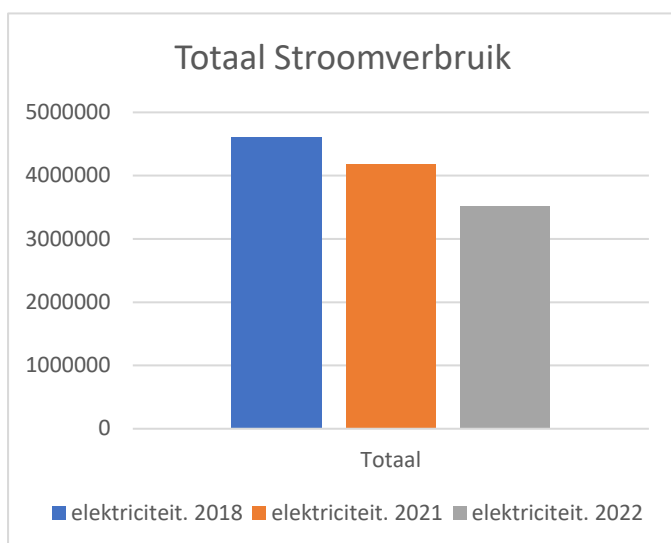
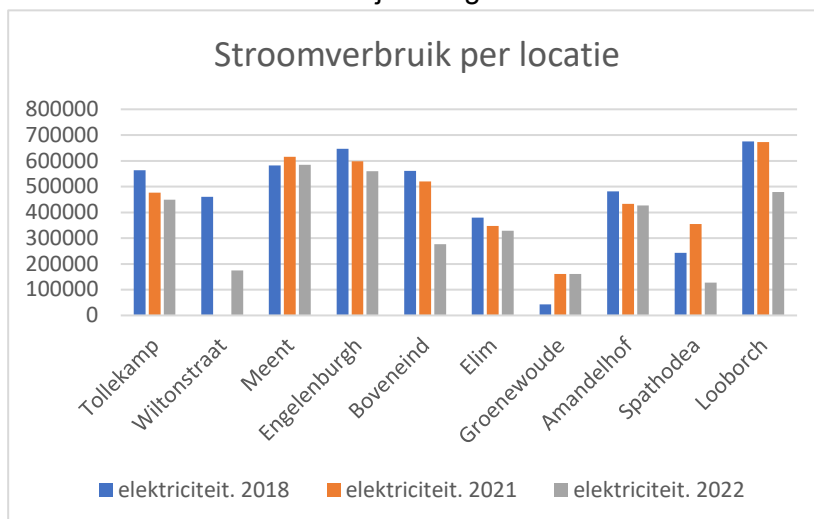
intranet) gewezen op besparingsmogelijkheden op hun werk en thuis. De campagne werd goed door medewerkers ontvangen.

Op het gebied van fysieke aanpassingen aan gebouwen werden in 2022 de laatste maatregelen uit de EED (European Energy Directive) overgenomen. Die richtlijn stelt dat bedrijven en instellingen alle energiebesparende maatregelen moeten nemen die binnen 5 jaar kunnen worden terugverdiend. In 2022 is nog een aantal appendages (dat is het leidingwerk in de stookruimten) geïsoleerd en zijn nog enkele lampen vervangen door

ledverlichting. Op een tweetal locaties staat het vervangen van de verlichting in werkkasten en dergelijke nog op het programma.

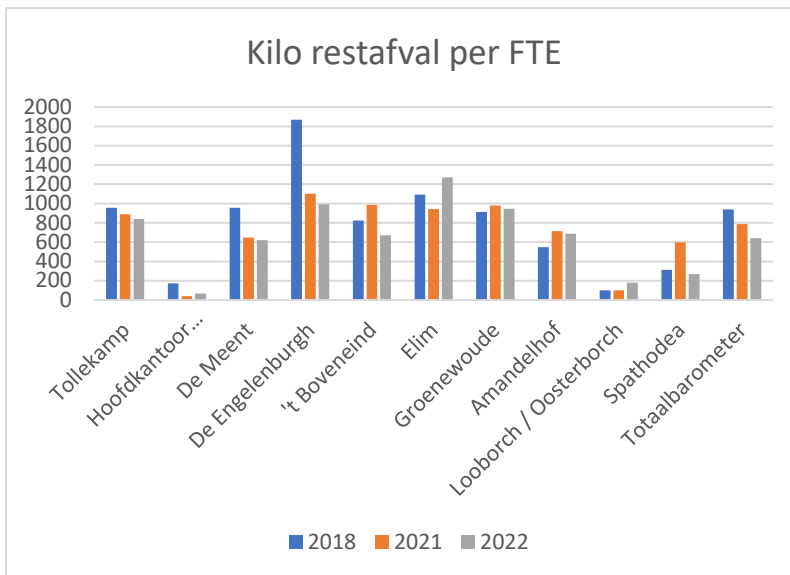
Het gasverbruik is in 2022 op alle locaties, behalve Groenewoude, afgenomen. Dat is deels veroorzaakt door de betrekkelijk zachte winter van 2021-2022. Daarnaast is er nog een autonome afname van 2,5% bereikt. Ook hiervan is een flink deel toe schrijven aan het feit dat de gasloze locatie 't Boveneind voor het eerst het hele jaar in gebruik was.

Het elektriciteitsgebruik is ook over de hele linie afgenomen. Vooral Spathodea valt hierin op. Wellicht heeft de renovatie van de keukens hierbij een rol gespeeld. Voor Groenewoude is door de constructie dat de warmteleverancier ook de stroom levert, nog niet exact bekend wat het verbruik over 2022 geweest is. Het elektriciteitsverbruik is 16% afgenomen ten opzichte van 2021. Dat is deels toe te rekenen aan de ledverlichting die in 2022 overal was aangebracht.

Ook de zonnepanelen van 't Boveneind zullen een gunstige invloed hebben gehad, gezien het uitzonderlijk hoge aantal zonuren in 2022. Verdere verbeteringen op het gebied van koelen en verlichting zijn nog haalbaar. In oktober 2022 heeft Charim voor 5 projecten DuMaVa (duurzaam maatschappelijk vastgoed) subsidies aangevraagd. In februari 2023 zijn die subsidies voor twee projecten toegekend. In 2023 zal worden begonnen met het aanleggen van een zonneboiler op De Tollekamp. De aanleg van een zonneboiler en warmtepomp in De Meent wordt op dit moment doorgerekend.

Afval

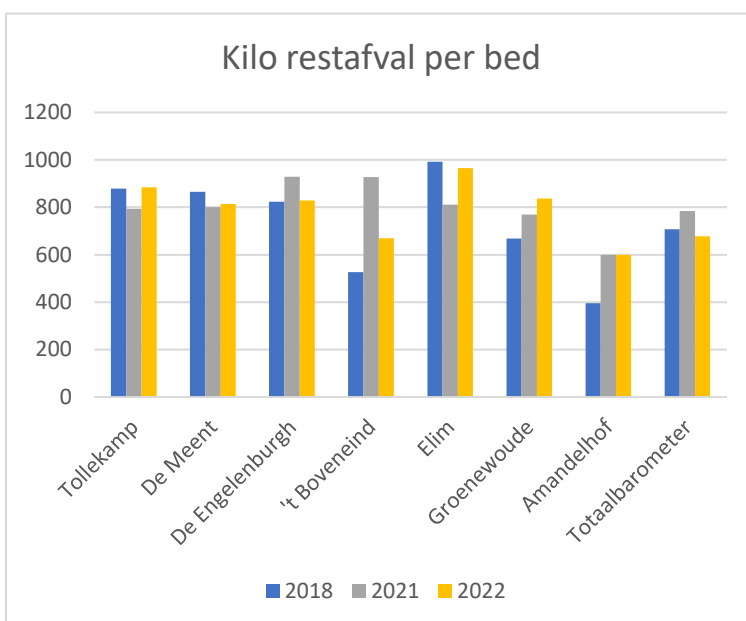

In totaal heeft Charim in 2022 601 ton aan restafval naar de verbrandingsoven laten brengen. Per FTE is dat 643 kilo. Dat getal is echter geflatteerd omdat op de locaties De Looborch en Spathodea niet Charim, maar de gemeente Zeist het restafval afvoert. Als we die locaties buiten beschouwing laten, is de hoeveelheid restafval per fulltime medewerker 684 kg. Dat is een verbetering ten opzichte van 2021. Niet verwonderlijk omdat in het coronajaar 2021 nog veel, niet apart

ingezamelde, disposables werden gebruikt. Opvallend is wel dat ten opzichte van 2022 op sommige locaties meer afval werd geproduceerd dan het jaar ervoor. Daarvoor is geen eenduidige verklaring te geven.

Als we kijken naar de hoeveelheid restafval per 'bed', dus per intramurale cliënt, valt op dat die opvallend lager is bij locaties die een perscontainer gebruiken. We bieden blijkbaar nog al eens halflege containers aan voor leging.

Ook de hoge hoeveelheid in Elim valt op. De facilitaire specialist en de projectmedewerker MVO zijn in gesprek met de locatie om knelpunten in kaart te brengen.

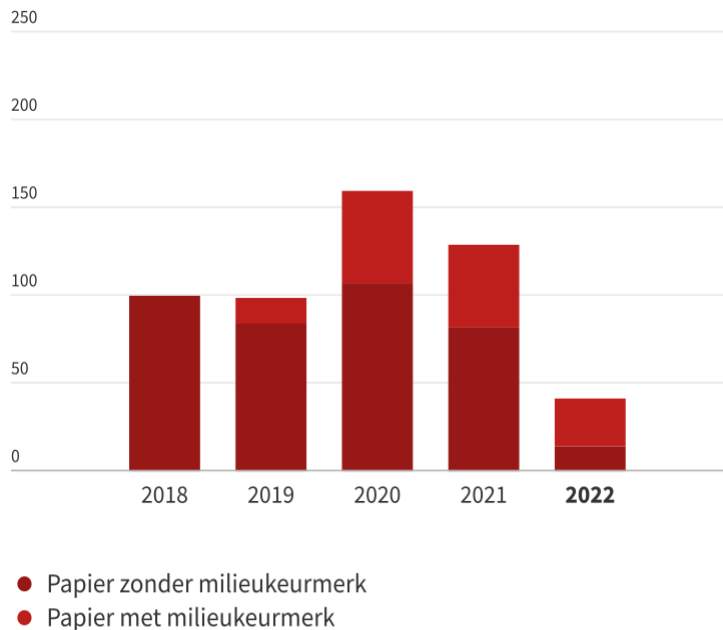

Per 1 januari 2023 is het mogelijk voor bedrijven om hun PD (Plastic en Drankenkartons) gescheiden aan te bieden. Charim heeft zich voor al haar locaties ingeschreven. Op alle locaties op Groenewoude, Elim en De Tollekamp na, wordt het PD afval nu gescheiden ingezameld. Om verschillende redenen is het lastig gebleken om het PD-afval op die locaties af te voeren. In 2023 wordt de verdere routing van het afval op locaties ter hand genomen. Daarmee zou de afvalscheiding nog beter en eenvoudiger

moeten verlopen.

Papier inkoop

In het jaarverslag over 2021 werd de verwachting uitgesproken dat het aandeel gecertificeerd papier in 2022 nagenoeg 100% zou zijn. Dat hebben we niet helemaal gehaald. Het percentage is over 2022, 73,6%. In de loop van 2022 bleek dat er nog steeds papier zonder keurmerk werd ingekocht en is er een meer directe aanpak gekozen. De niet duurzame papersoorten zijn uit het webportal van de leverancier verwijderd. Wie naar een specifieke papersoort zoekt zonder keurmerk, wordt verwezen naar een duurzaam alternatief. De hoeveelheid ingekocht papier is wel drastisch afgenomen.

Daarvoor zijn twee redenen aan te geven:

1. Tijdens lange periodes in 2020 en 2021 moesten bezoekers zich registreren bij binnenkomst. Bij Charim is gekozen om dat met een individueel formulier per bezoeker te doen. Hoewel dat vanwege de privacy en de overzichtelijkheid een goede oplossing was, kostte dat buitengewoon veel papier.
2. In de coronaperiode heeft veel kantoorpersoneel zich aangewend om (deels) thuis te werken. Dat werkt verdere digitalisering in hand, en maakt het afdrucken van bestanden minder aantrekkelijk.

De verwachting is dat in de komende jaren het papiergebruik wel zal afnemen maar niet meer zo spectaculair als in het afgelopen jaar. In 2023 moet nu wel het aandeel papier met duurzaamheidskeurmerk naar nagenoeg 100% stijgen.

Mobiliteit

Zoals in de nevenstaande grafiek is terug te zien is mobiliteit na de verwarming van de gebouwen de belangrijkste bron van CO₂ uitstoot. Dit valt uiteen in woon-werk en zakelijk (werk-werk) verkeer. In 2022 is de uitstoot van beide vormen toegenomen. Zowel in absolute kilo's CO₂ als in uitstoot per FTE. In 2022 komt de uitstoot van woon-werkverkeer uit op 625 ton CO₂: 110 ton meer dan 2021. Dat is 935 kilo CO₂ per FTE, ten opzichte van 884 kilo in 2021. Het zakelijk verkeer veroorzaakte 78 ton CO₂. De totale uitstoot vanwege mobiliteit komt derhalve uit op 703 ton en 751 kilo per FTE.

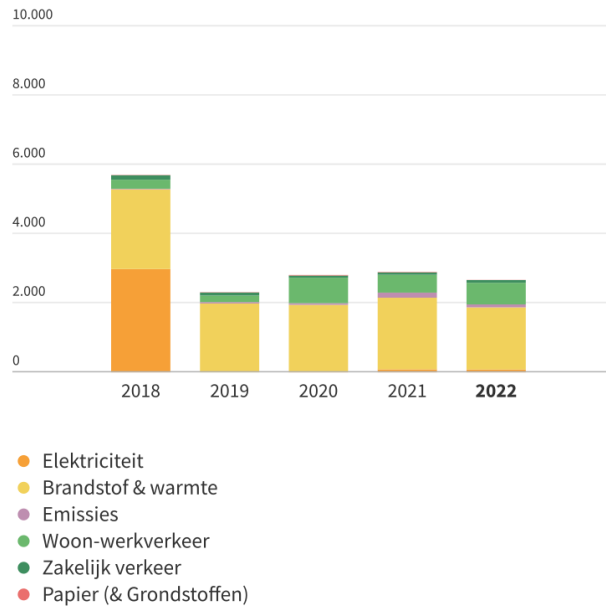
Reden genoeg om in de komende jaren aandacht te besteden aan het vergroenen van de mobiliteit. In 2022

is een mobiliteitsbeleid opgesteld, waarin al verschillende maatregelen zijn aangekondigd, zoals het op den duur overstappen op elektrische bedrijfsauto's. De bestelbus voor de TD is al vervangen door een elektrisch exemplaar.

Inmiddels is er een analyse gemaakt door Goed Op Weg van het woon-werk verkeer. Daarbij is gekeken naar de daadwerkelijke mogelijkheden om van het adres van de medewerker naar de standplaats van de medewerker te reizen. Dat geeft een ongunstiger beeld van de mobiliteit dan we in eerste instantie op basis van landelijke gemiddelden verwachtten.

Die analyse geeft ons echter wel de mogelijkheid om gerichte maatregelen te nemen. Het heeft bijvoorbeeld weinig zin om medewerkers van Elim proberen te overtuigen om met het OV naar het werk te komen. Er is geen openbaar vervoer beschikbaar voor die locatie.

Wellicht is het in dat geval beter om ons te richten op het faciliteren van fietsen en carpoolen.

1 uitstoot in ton per categorie

Onderwerp	Doel	Maatregelen	Voortgang
Co ₂ reductie	55% reductie in 2030, 100% in 2050	Routekaart uit Strategisch Vastgoedplan	Uitgevoerd
		Opstellen en uitvoeren mobiliteitsbeleid	In uitvoering
		Opstellen thuiswerkbeleid	Uitgevoerd
Circulair werken	5% reductie per jaar van: Ingekocht papier. Afgevoerd bedrijfs- afval Afgevoerde Swill	Meedoen aan pilot afvalscheiding 2023	In uitvoering
		Monitoring Swill.	Uitgevoerd
		Bewustwording printen	Vermindering papiergebruik is zonder ingrijpen reeds tot stand gekomen.
Vervuiling voorkomen	5% reductie van: Watergebruik Inkoop schoon- maakmiddelen	Beperking debiet douches	In uitvoering
		Opstellen duurzaam inkoopbeleid	In uitvoer
		Overschakelen naar Eco-line Diversey	In uitvoer

Voortgang uitvoering milieubeleidsplan

Bij veel van de activiteiten van Zorggroep Charim worden grondstoffen en energie gebruikt en ontstaan er emissies en afval. Zorggroep Charim wil dit tot een minimum beperken. CO₂-reductie, ofwel energie besparen en duurzame energie gebruiken, heeft daarbinnen hoge prioriteit vanwege de urgentie om bij te dragen aan klimaatbeleid.

Zorggroep Charim heeft in mei 2023 het certificaat Milieuthermometer Zorg behaald op het niveau zilver voor al haar locaties.

- In 2023 en 2024 vinden her-audits plaats. Daarbij zal Charim voortgang moeten laten zien op de geconstateerde aandachtspunten, met name op het gebied van schoonmaak en inkoop.
- Zorggroep Charim streeft ernaar de CO₂-uitstoot per bed ieder jaar met 4% te verlagen om zo te komen tot 49% reductie in 2030 en 100% reductie in 2050. In 2022 daalde de uitstoot van Charim 8% ten opzichte van 2021. Dat is grotendeels te danken aan het in gebruik nemen van een nieuw, duurzamer, pand.
- Aanvullend heeft Zorggroep Charim een CO₂ reductieplan opgesteld. Hierin staan de doelstellingen ten aanzien van het verlagen van de CO₂ footprint voor de periode tot 2030 en tot 2050 kwantitatief uitgelegd. Dit maakt onderdeel uit van het Strategisch Vastgoed Plan. Dat wordt geactualiseerd in 2023.
- Duurzaamheid is geïntegreerd in de meerjaren onderhoudsplanning van de gebouwen.
- Er is nauwkeurige monitoring van zeven locaties van Charim wat betreft energieverbruik waarbij verbeterpunten per kwartaal worden besproken.
- Er vindt CO₂-reductie plaats van 453 ton door het volledig vervangen van reguliere verlichting door Ledverlichting op zeven locaties van Charim.
- De appendages van de verwarmingsketels zijn op een zevental locaties volledige geïsoleerd om warmteverlies te reduceren.
- Op een locaties van Charim zijn inmiddels zonnepanelen gelegd en er is een warmtepomp geplaatst.
- Met Utrecht Landschap, de beheerder van het landgoed Hoog Beek en Royen, zijn we in gesprek over het afvoeren van het regenwater. Het regenwater zal worden gebruikt om het water van de vijver in het park naast Amandelhof op peil te houden.
- De ambitie om zo duurzaam mogelijk te bouwen binnen de technische en financiële mogelijkheden, is vastgelegd in het Strategisch Vastgoed **Beleid**.
- Er zijn stappen gezet voor de invoering van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). De uitgangspunten zijn opgenomen in de visie op inkoop en dit najaar zullen concrete criteria voor een aantal producten worden opgesteld.
- Er is een DuMaVa subsidie ontvangen voor projecten op De Tollekamp en De Meent. Daarmee zullen zonnecollectoren op De Tollekamp en een systeem met zonnecollectoren en een warmtepomp op De Meent worden aangelegd. Die projecten zijn nu in voorbereiding.

Voortgang vervolgacties verslag 2021

In het milieujaarverslag over 2021 zijn een aantal concrete vervolgacties benoemd voor 2022 en verder:

1. *Opstellen van het mobiliteitsbeleid. Er zijn al contacten met Goed Op Weg om ons te helpen met het opstellen van een mobiliteitsprofiel waarmee we dat beleid kunnen vormgeven.*

Dat profiel is ontvangen maar verdient nog wat finetuning. Desondanks biedt het aanknopingspunten om de mobiliteit van Charim-medewerkers te vergroenen. Er zal in ieder geval een op de locatie gerichte aanpak nodig zijn.

2. *Alle locaties van Charim kunnen per 1-1-2023 hun glas en PD-afval gescheiden aanbieden. Dat zal moeten worden ingeregeld en gecommuniceerd.*

Alle locaties behalve Groenewoude, De Tollekamp en Elim bieden hun PD-afval gescheiden aan. Voor de genoemde drie locaties wordt een oplossing gezocht in overleg met de locatiemanagers.

3. *Het waterverbruik van de douches van bewoners is in kaart gebracht. Op verschillende locaties ligt dat boven de norm. Daarop moeten nog maatregelen worden ingepland.*

Op De Meent en De Engelenburgh zijn debietbegrenzers in alle douches geplaatst. Andere locaties zullen dat nog voor 1-1-24 doen.

4. *De intentie om duurzaamheid in het inkoopproces te borgen is uitgesproken en vastgelegd. Deze zal echter nog in een inkoopstrategie moeten worden ingepast.*

De duurzaamheidseisen en de uitgangspunten van MVI zijn opgenomen in de visie op inkoop. Dit najaar zullen voor relevante producten criteria worden opgesteld.

5. *Het papiergebruik binnen Charim is hoog voor een zozeer gedigitaliseerde organisatie. Daarop moeten nog maatregelen worden genomen.*

Het papiergebruik is dramatisch gedaald in 2022 ten opzichte van 2021. Naast het aflopen van de Corona-maatregelen is daar niet een heel concrete aanleiding voor. Wellicht is digitaal werken voor onze medewerkers normaler geworden.

6. *Om het duurzaamheidsbeleid te borgen en knelpunten in kaart te brengen is het verstandig om een Green Team op te richten dat bestaat uit medewerkers met een zo breed mogelijke achtergrond. Zij kunnen ook helpen om het draagvlak van maatregelen te vergroten.*

Er is een Green Team opgericht, dat regelmatig bij elkaar komt, maar nog wel erg 'services-gericht' is. Er moeten stappen worden gezet om dit team te verbreden.

7. *Er is binnen Charim weinig aandacht voor koeling en koelmiddelen. Daar zal bij het inkoopbeleid en bij de nieuwbouw en renovatie van locaties explicieter aandacht voor moeten komen.*

Hierin zijn nog geen concrete stappen gezet.

Conclusies

Uitstoot

Charim is goed op weg om haar doelen op de korte termijn voor uitstootreductie te behalen. Hier hoort echter wel een kanttekening bij: het laaghangende fruit is nu zo onderhand wel geplukt. Het daadwerkelijk gasloos maken van onze locaties is een niet te onderschatten uitdaging.

Energie

De hoge energieprijzen maken het zelf opwekken van energie met zonnepanelen aantrekkelijk. Anderzijds is er door de netcongestie op de korte en middellange termijn geen mogelijkheid om de opgewekte stroom terug te leveren aan het stroomnet. Voor een aantal locaties is een op eigen gebruik gerichte installatie een interessante optie. Voor één locatie wordt een business case uitgewerkt.

Daarnaast blijft Charim inzetten op energiebesparing. Daarvoor zijn op verschillende locaties investeringen in de installaties noodzakelijk. De discussie over de weging van die kosten moet nog worden gevoerd. Er is afgesproken dat iedere maatregel die binnen 10 jaar wordt terugverdiend, wordt uitgevoerd, maar in het geval van het vervangen van verwarmingsinstallaties is er een dilemma: Moet de gehele installatie binnen tien jaar worden terugverdiend of alleen de meerinvestering ten opzichte van vervanging met een vergelijkbare installatie?

Afval

Afvalscheiding loont, en dat besef dringt nu door tot alle lagen van de organisatie. Op verschillende locaties moeten de wetten en praktische bezwaren die nu eenmaal tussen droom en daad staan nog overwonnen worden. De volgende stap - het voorkomen van afval - hangt sterk samen met inkoop en zal in de verdere uitwerking van MVI worden meegenomen.

Voeding

De werkgroep eten en drinken die het voedingsbeleid van Charim onder de loep neemt, heeft duurzaamheid als een van haar speerpunten genomen. Samen met de voor de MTZ-verplichte metingen om voedselverspilling te voorkomen, biedt dat een mooie kans voor verduurzaming.

Schoonmaak

In 2022 en 2023 zijn stappen gezet om de schoonmaakprocessen en -middelen te verduurzamen. In 2022 is Charim overgestapt op de Eco-lijn van Diversey, die het EU Eco-label heeft en daarom ook voldoet aan de eisen van de Milieuthermometer. De door Corona stilgevallen audits en cursussen voor medewerkers die door Diversey worden verzorgd, zijn weer opgepakt.

Vastgoed

Er zijn ook stappen gezet in de verduurzaming van het vastgoed. Op Spathodea en Amandelhof heeft Van Wijnen een ronde gedaan met de altijd-goed-bus. Die voert op locatie de kleine, altijd lonende besparingsmaatregelen uit. Denk daarbij aan het aanbrengen van radiatorfolie, zorgen dat deuren en ramen goed sluiten en het aanbrengen van tochtstrippen. Bij nieuwbouw wordt gestreefd naar een zo duurzaam mogelijk gebouw binnen de technische en financiële grenzen die Charim heeft. Er wordt ook aandacht besteed aan een zo duurzaam mogelijke wijze van bouwen. Voor de nieuwbouw van Amandelhof wordt onder meer gewerkt met een materialenpaspoort om zo circulair mogelijk te werk te gaan.

Vervolgacties 2023 en verder

- De eerste prioriteit is het behouden van het certificaat Milieuthermometer zorg. Daarvoor zal Charim voortgang moeten laten zien op de thema's voeding, schoonmaak en inkoop.
- In 2023 zal Charim inkoopcriteria opstellen voor facilitaire producten.
- Charim zal overgaan naar volledig duurzame schoonmaakproducten.
- Het mobiliteitsbeleid moet worden geïmplementeerd en leiden tot concrete acties met meetbare resultaten.
- Er wordt een oplossing gezocht voor het scheiden van PD-afval op drie locaties.
- Het scheiden van PD afval zal op sommige locaties nog op afdelingsniveau worden ingevoerd.
- Charim heeft doelen gesteld voor het beperken van watergebruik, maar heeft geen betrouwbare methode om te controleren of die doelen gehaald worden. Er wordt gekeken naar een systeem om watergebruik te meten.
- Het vorig jaar vastgestelde Strategisch Vastgoed Plan blijkt niet goed aan te sluiten op de verwachtingen van de markt en de locaties. Dit jaar wordt een nieuw plan gemaakt. Als dat leidt tot een verandering in het renovatieschema, heeft dat gevolgen voor de verwachte CO₂ uitstoot. Beleid, zoals de CO₂ Routekaart, zal dan moeten worden aangepast.
- In het najaar van 2023 zal Charim weer meedoen met de campagne Zorg voor Energie.
- De projecten waarvoor DuMaVa subsidie is ontvangen worden uitgevoerd in 2023 en 2024.
- Er is in 2023 een nieuwe lijst met maatregelen voor de EED uitgekomen. Dat zijn maatregelen die voor grotere bedrijven en instellingen verplicht zijn als ze binnen 5 jaar kunnen worden terugverdiend. Voor 1 december moet Charim daarover rapporteren.
- De Businesscase voor PV-panelen op het dak van Elim moet nog worden uitgewerkt en indien succesvol worden uitgerold over de andere locaties.